

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารงานในกระทรวงศึกษาธิการให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553) ซึ่งให้มีการจัดระบบโครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาของคนไทยให้มีเอกภาพ เชิงนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านบริหารทั่วไป ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง การกระจายอำนาจจะทำให้สถานศึกษามีความคล่องตัว มีอิสระในการบริหารจัดการเป็นไปตามหลักการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management : SBM) จะเป็นการสร้างรากฐานความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และสามารถพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553) ตามมาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ ตามแนวทางการปฏิรูประบบราชการที่มุ่งหวังที่จะเห็นการจัดการศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ สร้างความพึงพอใจแก่ประชาชน ภารกิจการบริหารและการจัดการของสถานศึกษางานวิชาการ เป็นภารกิจหลัก โดยมีงานอื่นๆ สนับสนุนงานวิชาการ

เมื่อสถานศึกษาเป็นนิติบุคคลสถานศึกษาจึงเกิดภาระงาน 4 ด้านตาม กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการ จัดการศึกษา พ.ศ.2550 คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป (สำนักงานข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2546, หน้า 15) บทบัญญัติของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการ บ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 มาตรา 16 กำหนดให้ส่วนราชการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ในแต่ละปีงบประมาณเสนอต่อรัฐมนตรีเจ้าสังกัดพิจารณาให้ความเห็นชอบโดยให้ระบุ สารสำคัญเกี่ยวกับนโยบายการปฏิบัติราชการเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของงานรวมทั้ง งบประมาณการรายจ่ายและทรัพยากรอื่นที่จะต้องใช้ในการจัดการศึกษาจะต้องมีการ วางแผนการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์และนโยบายของคณะรักษาความสงบ แห่งชาติเป็นสำคัญ

กฎกระทรวงว่าด้วย ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2553 ในราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ 2 เมษายน 2553 กำหนดไว้ในข้อ 14 (2) ว่า ให้สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ที่มุ่งคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยได้กำหนดเป้าหมาย หลักการ เนื้อหา กระบวนการจัดทำ และบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องที่สถานศึกษาต้องคำนึงและนำไป ปฏิบัติภายใต้การส่งเสริม สนับสนุน และร่วมพัฒนาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและ หน่วยงานต้นสังกัด และแผนพัฒนาการศึกษามีความสำคัญยิ่งต่อระบบประกันคุณภาพ ภายในของสถานศึกษา เนื่องจากแผนพัฒนาการศึกษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารให้ ผู้เกี่ยวข้องทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้เรียน กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยที่เกี่ยวข้อง ในการร่วมกันพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา การวางแผนเป็น กระบวนการแรกในการบริหารงาน เปรียบเหมือนการวางแผนเป็นเครื่องมือในการทำงาน ขององค์การ การวางแผนถือเป็นหน้าที่หลักของผู้บริการที่จะต้องจัดทำร่วมกับสมาชิก ในองค์การ เพื่อร่วมกันกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์ การมอบหมายงาน การจัดสรร ทรัพยากรในการทำงาน (แก้วเวียง นานาผล, 2556, หน้า 17) การวางแผนมีความสำคัญ ในการปฏิบัติงานคือ การวางแผนเป็นการวางแผนงานในการทำงาน กำหนดทิศทาง กรอบการตัดสินใจ ช่วยองค์การปฏิบัติงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์ นอกจากนั้น การวางแผนยังเป็นการลดขั้นตอนในการทำงาน สามารถตรวจสอบ ควบคุม การทำงานขององค์การ ให้เป็นไปตามนโยบาย เป้าหมาย หรือความต้องการขององค์การ

จากการรายงานผลโครงการนิเทศติดตามประเมินผลการตรวจสอบการบริหารการเงิน การบัญชีและพัสดุของสถานศึกษา ประจำปีงบประมาณ 2558 ตามหนังสือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 3 ที่ ศธ 04144/1003 ลงวันที่ 9 เมษายน 2558 พบว่ามีสถานศึกษาเพียง 1 แห่งจาก 30 แห่งหรือเพียงร้อยละ 3.33 ของสถานศึกษาที่เข้าตรวจ ที่มีการบริหารการเงินอยู่ในระดับดี คือ มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีมีเป้าหมายสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษา มีกระบวนการทำแผนที่โปร่งใส โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นลายลักษณ์อักษรที่ชัดเจน มีการเผยแพร่แผนที่ได้รับการอนุมัติแล้วให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ การจัดการทำแผนมีการระบุประเภทเงินและระยะเวลาดำเนินการของแต่ละโครงการจนเป็นไปตามแผนเมื่อเสร็จสิ้นแต่ละโครงการมีการรายงานผลเพื่อให้ข้อเสนอแนะ ให้เกิดการพัฒนาประสิทธิภาพยิ่งขึ้น พบสถานศึกษาถึง 24 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 80.00 ของสถานศึกษาที่เข้าตรวจ ซึ่งพบว่าสถานศึกษาได้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีมีเป้าหมายไม่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาซึ่งกระบวนการจัดทำแผนมีความโปร่งใสโดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาแต่สถานศึกษาไม่มีเอกสารชัดเจนเช่นบันทึกการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาและหนังสือแจ้งเวียนในการเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ การรายงานผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายเงินตามแผนส่วนมากสถานศึกษาจะรายงานเมื่อสิ้นปีงบประมาณ และพบว่ามีสถานศึกษา 5 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 16.67 ของสถานศึกษาที่เข้าตรวจ ซึ่งพบว่าสถานศึกษาที่ไม่มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานศึกษาที่มีขนาดเล็ก ซึ่งมีข้อจำกัดด้านบุคลากร นอกจากนี้สถานศึกษาที่มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี แต่ก็ไม่สามารถนำแผนนั้นมาใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมการใช้จ่ายเงินให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการได้ ซึ่งสถานศึกษา ยังขาดการควบคุม กำกับ ติดตาม ไม่มีการรายงานผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายเงินตามแผนปฏิบัติการประจำปี

ในการจัดทำแผนปฏิบัติการของโรงเรียนนั้นจะต้องมีการจัดทำวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีเป้าหมายเดียวกัน ระหว่างผู้ปฏิบัติงานคือครู และผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อให้เกิดความเข้าใจและได้รับร่วมมือในการทำงาน จำเป็นอย่างยิ่งที่แผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการจะต้องเกิดจากการร่วมคิด ร่วมวางแผน ของบุคลากรทุกฝ่าย ในการจัดทำแผนปฏิบัติการที่ผ่านมา ครู ผู้บริหารยังขาดศักยภาพในการการจัดทำแผนปฏิบัติการให้มีความสอดคล้องกับนโยบายและสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนที่ได้ประกาศไปแล้ว

โรงเรียนบ้านดงเสียว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 3 จัดการศึกษาในระดับชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นสถานศึกษาขนาดกลาง มีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 20 คน มีนักเรียน 192 คน สภาพของ ศักยภาพครูในการจัดทำแผนปฏิบัติการของโรงเรียนนั้นยังอยู่ในระดับน้อย จะเห็นได้ จากในการจัดทำแผนปฏิบัติการของโรงเรียนบ้านดงเสียวพบว่า มีครูจำนวนน้อยที่มี ส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการเมื่อเทียบกับจำนวนบุคลากร ในการจัดทำแผน ปฏิบัติการแต่ละครั้งก็เป็นเพียงการนำแผนเดิมมาปรับปรุงใหม่เพียงเล็กน้อย โดยหลักการ แล้วแทบจะไม่ได้เปลี่ยนแปลงอะไรเลย กลยุทธ์ที่วางไว้ก็ไม่ได้ตรงตามนโยบายที่กำหนด ออกมาใหม่ เมื่อมีการจัดทำแผนปฏิบัติการแล้วก็ไม่ได้ประชาสัมพันธ์ไปยังผู้มีส่วน เกี่ยวข้องให้รับทราบ บุคลากรของโรงเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจ ในระเบียบกฎหมาย วิธีการดำเนินงาน ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนปฏิบัติการของโรงเรียนบ้านดงเสียว โดยเฉพาะผู้ที่ปฏิบัติงานในด้านอื่นยังให้ความสำคัญของการจัดทำแผนปฏิบัติการน้อย ปล่อยให้เป็นที่หน้าหน้าที่ของผู้บริหารและผู้ที่ได้รับผิดชอบจัดทำแผนปฏิบัติการแต่เพียงฝ่ายเดียว จึงส่งผลให้มีส่วนร่วมน้อย (โรงเรียนบ้านดงเสียว, 2559, หน้า 1 – 2)

จากการประชุมครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนบ้านดงเสียวครั้งที่ 8/2557 วันที่ 18 สิงหาคม 2557 ที่ประชุมมีมติให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนต้อง เป็นผู้รับผิดชอบจัดทำโครงการ อย่างน้อยคนละ 1 โครงการ เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการ วางแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและแผนปฏิบัติการโรงเรียนบ้านดงเสียว จำต้องมีการ พัฒนาครูให้มีศักยภาพในการจัดทำแผนปฏิบัติการแล้ว จึงจะส่งผลให้ครูทราบและ ตระหนักถึงวิสัยทัศน์ของโรงเรียนและยึดเอาแผนดังกล่าวไปปฏิบัติให้สำเร็จตามที่วางแผน เอาไว้ เพราะแผนปฏิบัติการที่ร่วมกันจัดทำขึ้นนั้นย่อมคำนึงความสอดคล้องของนโยบาย และมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน เมื่อครูเป็นผู้จัดทำเองแล้ว ย่อมมีความเข้าใจและ สามารถปฏิบัติตามแผน ส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ทำให้ การปฏิบัติงานของโรงเรียนสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ดังนั้นผู้วิจัย ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดทำแผนปฏิบัติการโรงเรียน บ้านดงเสียวมาโดยตลอด จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดทำ แผนปฏิบัติการโรงเรียนบ้านดงเสียวและเพื่อให้ครูได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการ ให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

คำถามของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามการวิจัยไว้ดังนี้

1. สภาพและปัญหาในการจัดทำแผนปฏิบัติการโรงเรียนบ้านดงเสียว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 เป็นอย่างไร
2. แนวทางการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดทำแผนปฏิบัติการโรงเรียนบ้านดงเสียว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 เป็นอย่างไร
3. ผลของการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดทำแผนปฏิบัติการโรงเรียนบ้านดงเสียว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดทำแผนปฏิบัติการโรงเรียนบ้านดงเสียว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดทำแผนปฏิบัติการโรงเรียนบ้านดงเสียว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3
3. เพื่อศึกษาผลของการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดทำแผนปฏิบัติการโรงเรียนบ้านดงเสียว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ จะก่อให้เกิดประโยชน์ ดังนี้

1. ได้แนวทางการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดทำแผนปฏิบัติการโรงเรียนบ้านดงเสียว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3
2. เป็นประโยชน์ให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษานำแผนปฏิบัติการโรงเรียนบ้านดงเสียว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ไปใช้ในการดำเนินงาน

3. ผลของการวิจัยจะเป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดทำแผนปฏิบัติการ สำหรับสถานศึกษาอื่น เพื่อนำไปใช้ในการบริหารงาน และเป็นแนวทางในการพัฒนางานด้านอื่นๆ ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

1.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 16 คน ประกอบด้วย

1.1.1 ผู้วิจัย คือ ครูผู้รับผิดชอบงานฝ่ายแผนปฏิบัติการโรงเรียนบ้านดงเสียว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 3

1.1.2 ผู้ร่วมวิจัย คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนและร่วมเสนอโครงการของโรงเรียนบ้านดงเสียวจำนวน 15 คน

1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบไปด้วย

1.2.1 กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ของโรงเรียนบ้านดงเสียว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 3 คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดงเสียว

1.2.2 วิทยากร ผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการอบรมเชิงปฏิบัติการ “การจัดทำแผนปฏิบัติการโรงเรียนบ้านดงเสียว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 3” จำนวน 1 คน คือ นายอนุกุล ทองนุ้ย รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

1.2.3 ผู้นิเทศ คือ ประธานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดงเสียว และหัวหน้าฝ่ายแผนและงบประมาณ

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

2.1 การจัดทำแผนปฏิบัติการ

2.1.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผน

2.1.2 แนวปฏิบัติของสถานศึกษาในการจัดทำแผนปฏิบัติการ

2.1.3 การจัดทำโครงการ

2.2 แนวทางการพัฒนาประกอบด้วย 3แนวทาง ได้แก่

2.2.1 การศึกษาดูงาน

2.2.2 การประชุมเชิงปฏิบัติการ

2.2.3 การจัดทำแผนปฏิบัติการโรงเรียนบ้านดงเสียว

2.2.4 การนิเทศภายใน

3. ระเบียบวิธีวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการตาม

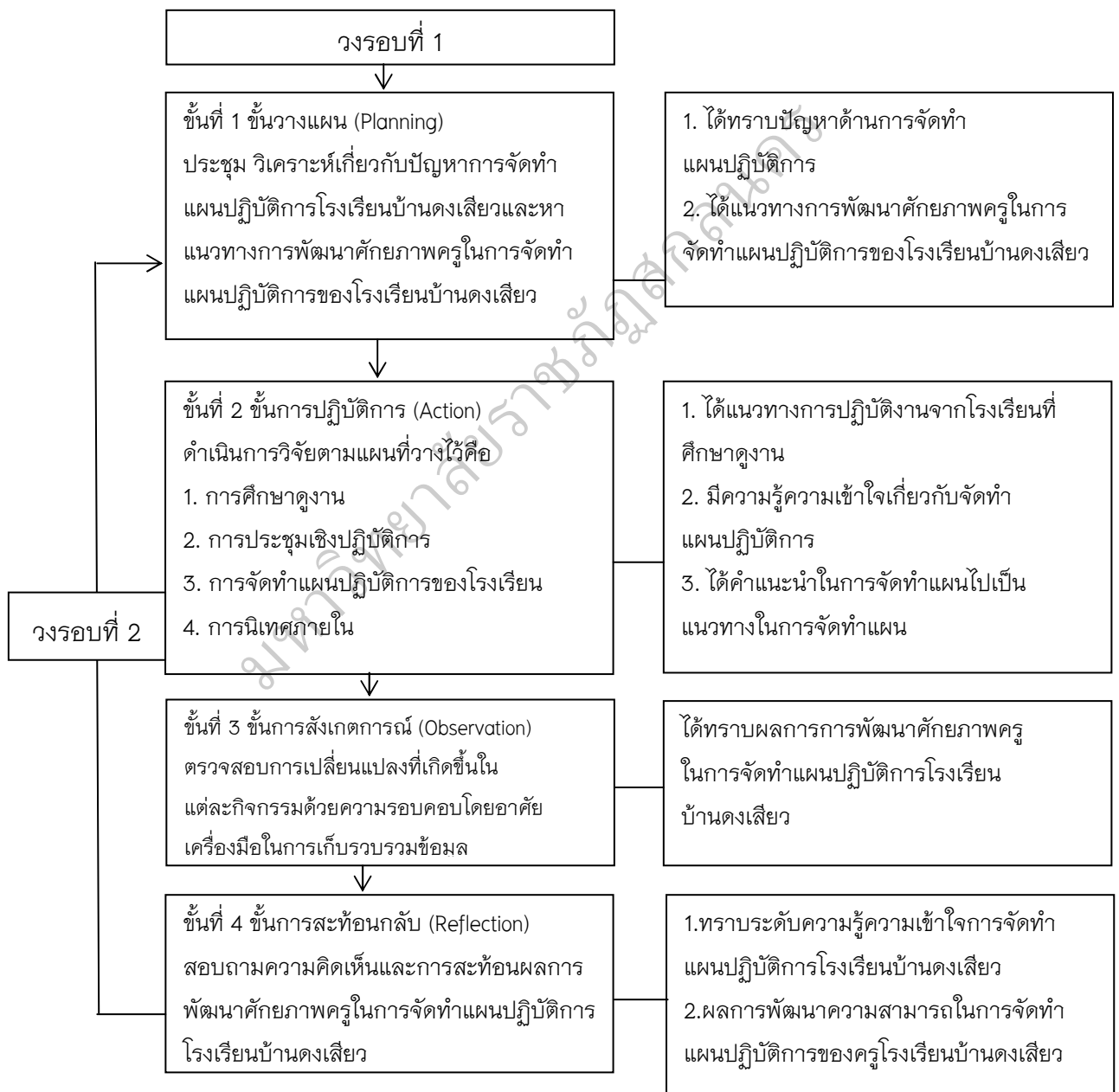
กระบวนการวิจัยของ Kemmis & McTaggart (Kemmis & McTaggart. 1988, p. 11 อ้างถึงใน องอาจ นัยพัฒน์, 2551, หน้า 301-303) ได้จำแนกและให้รายละเอียดเกี่ยวกับการทำกิจกรรมเชิงปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นการวางแผน (Planning) ขั้นการปฏิบัติการ (Action) ขั้นการสังเกตการณ์ (Observation) และขั้นการสะท้อนกลับ (Reflection)

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

4.1 ระยะเวลาดำเนินการวิจัย ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2561 ของโรงเรียนบ้านดงเสียว ช่วงเวลาในการดำเนินการวิจัยอยู่ในระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2559 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2560

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ตามแนวคิดของ เคมมิส และแม็คแท็กการ์ท (Kemmis and Mc Taggart, 1988, หน้า 11 อ้างถึงในองอาจ นัยวัฒน์, 2554, หน้า 301-303) มีขั้นตอนดำเนินงาน 4 ขั้นตอน โดยจะดำเนินการในวงรอบที่ 1 และหลังจากสะท้อนกลับแล้ว หากการที่ต้องดำเนินการต่อ ก็จะดำเนินการในวงรอบที่ 2 รายละเอียดแสดงดังในภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดทางการวิจัย

นิตยสารศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นิตยสารศัพท์เฉพาะไว้ดังนี้

1. แผนปฏิบัติการประจำปี หมายถึง การจัดทำแผนระยะสั้น 1 ปี การกำหนดกรอบภาระงานที่จะปฏิบัติงานของโรงเรียนบ้านดงเสียว การกำหนดโครงการให้ตอบสนองกับนโยบาย และสอดคล้องมาตรฐานการศึกษา
2. โครงการ หมายถึง แผนงานย่อยแผนการดำเนินงานหรือกิจกรรมที่จะนำไปปฏิบัติได้โดยมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานอย่างชัดเจนมีระยะเวลาเริ่มต้น มีระเบียบแบบแผนในการปฏิบัติเพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดที่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนบ้านดงเสียวทุกคนต้องดำเนินการอย่างน้อยคนละ 1 โครงการ
3. ปิงบประมาณ หมายถึง ระยะเวลา ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม ของปีพ.ศ. ก่อนหน้าปีงบประมาณ ถึงวันที่ 30 กันยายน ของปีงบประมาณนั้น
4. งบประมาณ หมายถึง จำนวนเงินที่ได้รับจัดสรรจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่โรงเรียนเพื่อใช้ในการบริหารจัดการศึกษาให้แก่ นักเรียนประกอบไปด้วยเงิน 5 ประเภท ได้แก่ 1) ค่าจัดการเรียนการสอน (เงินอุดหนุน ค่าใช้จ่ายต่อหัว) 2) ค่าหนังสือเรียน 3) ค่าอุปกรณ์การเรียน 4) ค่าเครื่องแบบนักเรียน 5) ค่ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
5. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research: AR) หมายถึง การวิจัยที่มุ่งแก้ปัญหา หรือพัฒนางานของหน่วยงาน องค์กรหรือชุมชนตามแนวทางที่บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามาร่วมมือกิจกรรมวิจัยทุกขั้นตอนนับตั้งแต่แรกจนกระทั่งสิ้นสุดการดำเนินการ ซึ่งมีขั้นตอนการวิจัยประกอบด้วย 1) ขั้นตอนการวางแผน 2) ขั้นตอนการปฏิบัติการ 3) ขั้นตอนการสังเกตการณ์ และ 4) ขั้นตอนการสะท้อนกลับ
6. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนบ้านดงเสียว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 3
7. ครู หมายถึง ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนบ้านดงเสียว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 3
8. สภาพการจัดทำแผนปฏิบัติการหมายถึง สภาพที่เกิดขึ้นจริง เกี่ยวกับการจัดทำแผนปฏิบัติการโรงเรียนบ้านดงเสียว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

9. ปัญหาการจัดทำแผนปฏิบัติการหมายถึงสิ่งที่เป็นอุปสรรคหรือขัดขวางการจัดทำแผนปฏิบัติการโรงเรียนบ้านดงเสียว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

10. แนวทางการพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดทำแผนปฏิบัติการ กระบวนการหรือกิจกรรมที่นำมาใช้ในการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดทำแผนปฏิบัติการโรงเรียนบ้านดงเสียว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

10.1 การศึกษาดูงาน หมายถึง ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนบ้านดงเสียว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ไปดูการปฏิบัติงานหรือผลงานการดำเนินงานการจัดทำแผนปฏิบัติการของโรงเรียนบ้านชัวก่าย อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

10.2 การประชุมเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การประชุมเพื่อเพิ่มพูนความรู้หรือพัฒนาทักษะด้านการจัดทำแผนปฏิบัติการของโรงเรียน โดยมีผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์เป็นผู้แนะนำช่วยเหลือ

10.3 การนิเทศภายใน หมายถึง การติดตาม ตรวจสอบอย่างต่อเนื่องและให้คำแนะนำช่วยเหลือในการดำเนินงานการจัดทำแผนปฏิบัติการของโรงเรียนบ้านดงเสียว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยผู้นิเทศ

11. ผลการพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดทำแผนปฏิบัติการ

11.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนปฏิบัติการ

11.2 ความรู้ความเข้าใจในกระบวนการวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษา (SWOT Analysis)

11.3 ความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

11.4 ความรู้ความเข้าใจในการจัดทำโครงการ/กิจกรรม